

Top 5 priorit ministrů

Pro efektivnější práci ministerstev a státních úřadů je klíčové, aby ministři a seniorní úředníci veřejně stanovili své priority. Jasně pojmenování pěti konkrétních a měřitelných priorit je základem pro jejich úspěšné naplnění státní správou.

Popis problému

V současnosti chybí transparentnost ohledně priorit vlády a jednotlivých úřadů. Nejasně definované, veřejnosti nepřístupné a nepravidelně aktualizované klíčové cíle brání veřejnosti v pochopení vládních kroků. Nedostatek transparentnosti vytváří nedůvěru a znesnadňuje občanům posouzení práce vlády. Chybějící priority úředníkům ztěžují udržení pozornosti na to, co je pro politickou reprezentaci opravdu nejdůležitější. Stávající programové prohlášení vlády má přes 500 položek,¹ které nemají jasné úrovně priorit a ne vždy se týkají očekávaných cílů nebo výstupů.

Veřejné instituce samozřejmě nemají problém jen s pojmenováním svých priorit, ale i s analýzami nebo schopností priority naplnit. Tomu se věnují další opatření tohoto materiálu.

Navrhované řešení²

Zahraniční kvalitativní výzkumy³ ukazují, že jasně definované priority zvyšují efektivitu ministrů. Proto navrhuje, aby každý ministr do 100 dnů od nástupu vlády zveřejnil pět konkrétních a měřitelných cílů pro volební období.⁴

TOP 5 priorit reprezentuje klíčové cíle, které by jinak mohly zapadnout v každodenním politickém dění. Tyto cíle mají být:

- **konkrétní** (např. „zavedení zaměstnaneckých akcií tak, aby je firmy opravdu používaly“, nikoli „schválení novely zákona o zaměstnaneckých akciích“);

¹ Aktuální Programové prohlášení vlády (upravená verze z března 2023). Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/programove-prohlaseni-vlady-193547/>

² Opatření vychází mimo jiné z doporučení diskusního materiálu McKinsey & Company. Desetiletí výzev: inspirace pro českou státní správu. 2021. Dostupné z:

<https://www.aspeninstitute.org/wp-content/uploads/aspem-media/2021/06/Desetileti-vyzev-%E2%80%93-diskusni-material.pdf>.

³ Například projekt Institute for Government: Ministers Reflect. Dostupné z: <https://www.instituteforgovernment.org.uk/ministers-reflect>.

⁴ Inspirací je například M. Barber. How to run a government: so that citizens benefit and taxpayers don't go crazy. 2015.

- **s jasně definovaným výstupem** (např. „spuštění digitálního řešení přijímaček na univerzity“, nikoliv „reformovat přijímačky na VŠ“), **ideálně měřitelným**, kde to je relevantní (např. „dostavba 10 km železnice“, nikoliv „rozšíření železniční sítě“);
- **zaměřené na dopad, nikoli proces**, pokud je to realistické (např. „zrychlení procesu územních a stavebních řízení o 50 %“, nikoli „dokončení digitalizace stavebního řízení“).

Milníky pro dosažení priorit mají být reálné a ideálně zahrnovat etapy, jako jsou zadání analýzy, spuštění výběrového řízení a dokončení legislativy. Hodnocení relevantnosti, ambicióznosti či dosažitelnosti cílů je v kompetenci politiků a odborné veřejnosti.

Pojmenování hlavních priorit ministrů samozřejmě nezasahuje do dalších agend, které úřady řeší. Takových agend zůstávají stovky, možná tisíce. Stejně tak opatření nemění logiku programového prohlášení vlády, které veřejnosti i úřadům nastavuje směr napříč širokou škálou agend, i mimo nejvyšší politické priority.

Dopady

- Jasná politická komunikace priorit a jejich plnění zvyšují důvěru veřejnosti v to, že instituce pracují na řešení problémů, které pálí české občany a firmy.
- Pojmenování priorit umožní úředníkům udržet potřebný směr bez ohledu na mediální „pěnu dní“.
- Jasná prioritizace a transparentnost usnadní úředníkům i pracovní proces (top priority jednoho ministra jsou viditelné nejen úřednickému vedení resortu, ale i úředníkům v jiných resortech, což usnadní a usolí spolupráci).
- Plnění hlavních priorit zároveň zvyšuje důvěru veřejnosti v politickou reprezentaci.

Doporučení

- **Stanovit vlastní jasné a měřitelné priority každého ministra na celé volební období**
Ministři do 100 dnů od nástupu do funkce zveřejní pět svých prioritních měřitelných cílů s jasnými výsledky, veřejně dostupnými na vládních webech.
- **Zveřejnit priority v rámci úřadů**
Vrchní ředitelé sekcí a ředitelé státních organizací zveřejní do 150 dnů od nástupu vlády do funkce svých pět měřitelných cílů s jasně definovanými výsledky, veřejně dostupnými na relevantních webech.
- **Zveřejnit dashboard pro sledování cílů**
Do 200 dnů od nástupu vlády do funkce bude spuštěný veřejný dashboard dokumentující zvolené priority s pravidelnými aktualizacemi pro sledování pokroku (případně pro legitimní změnu – geopolitické události, krize, nové masivní příležitosti, apod.). Pokud se priority ministra změní, dashboard tuto skutečnost, včetně důvodu, do 100 dnů od začátku změny zachytí. Jednoduchou verzi veřejného dashboardu jsme připraveni poskytnout.